

Τάσεις του επιχειρείν
με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Πωλήσεις

4^ο τρίμηνο 2024

Κρίσιμη η ζήτηση από το εξωτερικό για το ελληνικό επιχειρείν το 2025

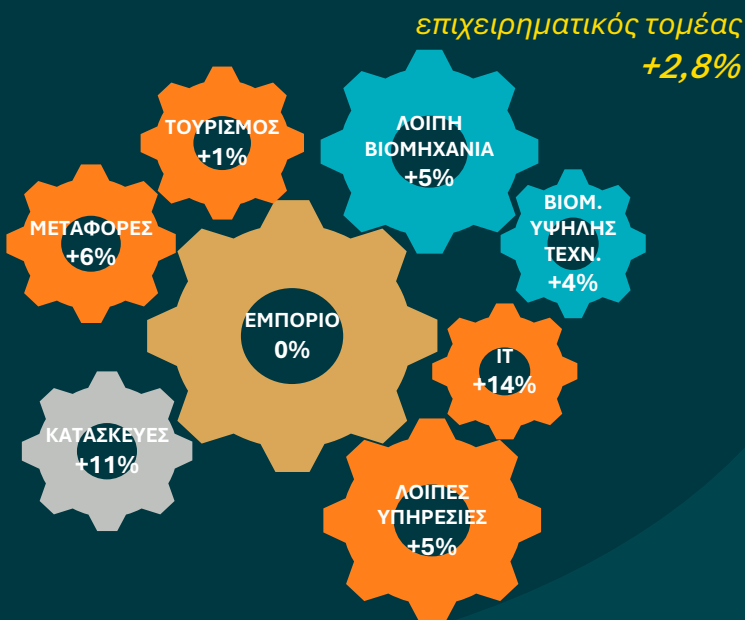
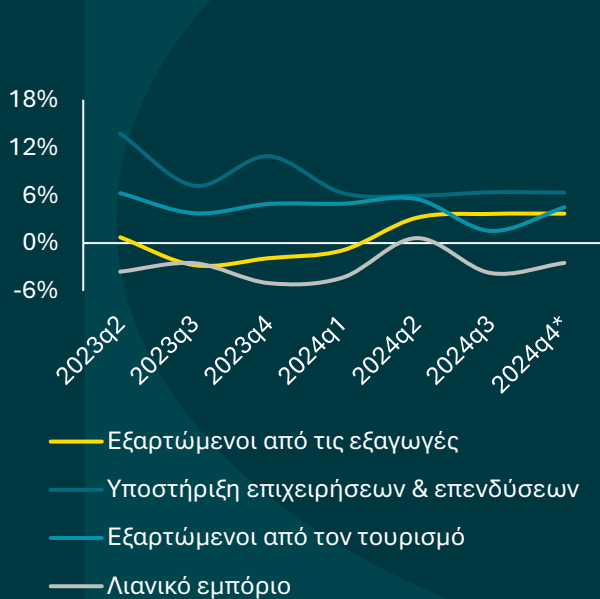
Οι κλάδοι που συνδέονται με τις εξαγωγές είναι οι διαμορφωτές της τάσης των πωλήσεων

Η πλειοψηφία των κλάδων κινήθηκε ανοδικά στο 3^ο τρίμηνο 2024

Κόντρα σε ένα δυσμενές περιβάλλον, θετικές οι προοπτικές για τον επιχειρηματικό τομέα το 2025

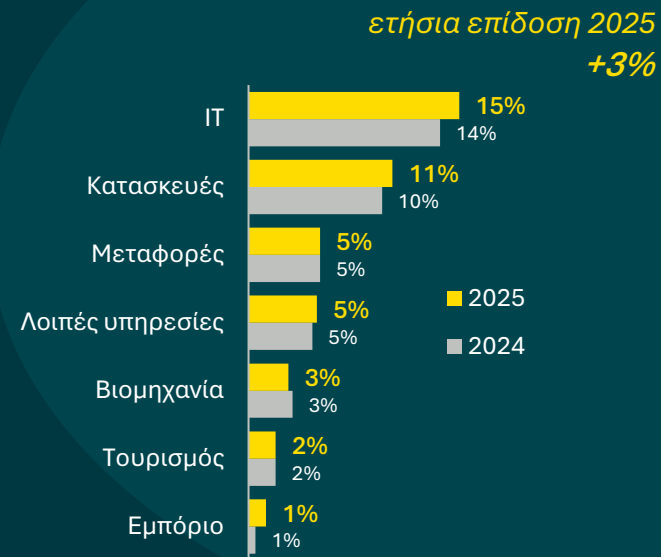
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

Ορισμοί τομέων:

Εξαρτώμενοι από εξαγωγές: βιομηχανία, χονδρικό εμπόριο, οδικές μεταφορές & υποστηρικτικές αυτών δραστηριότητες
Υποστήριξη επιχειρήσεων & επενδύσεων: κατασκευές, ΙΤ & υπηρεσίες (σημ.: το 15% του τομέα αφορά υπηρεσίες προς καταναλωτές)
Εξαρτώμενοι από τον τουρισμό: ξενοδοχεία, εστίαση, αεροπορικές & θαλάσσιες μεταφορές, τουριστικοί πράκτορες

Το σύνολο των παραπάνω μεγεθών είναι εκφρασμένο σε αποπληθωρισμένους όρους και χωρίς ενέργεια, και οι πωλήσεις αφορούν επιχειρήσεις με διπλογραφικά βιβλία.

Σύνοψη

Θετική τάση της τάξης του +3% (σε αποπληθωρισμένους όρους) **παρουσιάζουν οι πωλήσεις του επιχειρηματικού τομέα στο 2^ο και 3^ο τρίμηνο του 2024**, αφήνοντας πίσω τις χαμηλές επιδόσεις του προηγούμενου δωδεκαμήνου (Απρίλιος 2023-Μάρτιος 2024: +1,4%). Ωστόσο, η βελτίωση αυτή δεν ήταν ομοιόμορφη, καθώς εντοπίζουμε **τρεις διακριτές κατηγορίες** επιχειρηματικής δραστηριότητας (με όλες τις τάσεις της ανάλυσης να είναι εκφρασμένες σε αποπληθωρισμένους όρους):

- Οι **διαμορφωτές της ανοδικής τάσης** είναι σε μεγάλο βαθμό οι εξαρτώμενοι από τις εξαγωγές κλάδοι (βιομηχανία, μεταφορές και χονδρικό εμπόριο, καλύπτοντας το 1/2 του τομέα), οι οποίοι ωφελήθηκαν από την πρόσφατη ανάκαμψη των εξαγωγών και επανήλθαν σε ανοδικούς ρυθμούς 3,4% το τελευταίο εξάμηνο (έναντι -1,2% το προηγούμενο δωδεκάμηνο).
- Οι **σταθερά υγιείς πυλώνες** (1/3 του τομέα) είναι (i) κλάδοι υποστηρικτικοί προς τις επενδύσεις και την αναβάθμιση της επιχειρηματικότητας (κατασκευές, IT, συμβουλευτικές υπηρεσίες κ.λπ.) με άνοδο της τάξης του 8% το τελευταίο 1½ έτος και (ii) κλάδοι που σχετίζονται με τον τουρισμό με άνοδο της τάξης του 5% το τελευταίο 1½ έτος (με αιχμή τις περιόδους χαμηλής ζήτησης).
- Ο **πιεζόμενος κλάδος** λιανικού εμπορίου (15% του τομέα), με πτώση της τάξης του 3% το τελευταίο 1½ έτος, συνεχίζει να δέχεται τις συσταλτικές επιδράσεις της προσαρμογής των καταναλωτών στα νέα υψηλά επίπεδα τιμών, κυρίως όσον αφορά διαρκή αγαθά.

Υπό αυτά τα δεδομένα, **ο επιχειρηματικός τομέας** εκτιμάται ότι θα ολοκληρώσει το 2024 με **άνοδο πωλήσεων 2,8%**, με το 4^ο τρίμηνο να ακολουθεί τη δυναμική του τελευταίου εξαμήνου του έτους. Παράλληλα, ο τομέας αναμένουμε **να συνεχίσει την αργή αλλά σταθερή ενίσχυση μεριδίου στην ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία** (1,05% το 2024, από 1,01% το 2022), με σημαντικά όμως περιθώρια για την ανάκτηση της προ κρίσης θέσης (1,8% την περίοδο 2001-2009). Αξιοσημείωτο είναι ότι η Ελλάδα κατέγραψε την 6η καλύτερη επίδοση στην Ε.Ε. σε επιχειρηματική δραστηριότητα κατά το τρίτο τρίμηνο του 2024.

Κοιτάζοντας μπροστά, **οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν τα εχέγγυα να επιτύχουν υγιείς επιδόσεις το 2025 της τάξης του 3%**, καθώς:

- Οι **υγιείς πυλώνες** των υποστηρικτικών στις επενδύσεις κλάδων και του τουρισμού έχουν περιθώρια αξιοποίησης της επιτάχυνσης των ροών του Ταμείου Ανάκαμψης και των νέων τάσεων στη διεθνή ζήτηση.
- **Δυναμική αναμένεται η χρονιά** για τους κλάδους που οδήγησαν την ανάπτυξη του τελευταίου εξαμήνου, με τις εξαγωγές να συνεχίζουν την ανάκαμψή τους παρά τις διεθνείς προκλήσεις.
- **Σταθεροποίηση** εκτιμάται για το λιανικό εμπόριο, καθώς το 2025 αναμένεται να ολοκληρωθεί εν πολλοίς η αφομοίωση των νέων επιπέδων τιμών από τους καταναλωτές.

Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ότι **οι κινητήριες δυνάμεις της επόμενης χρονιάς – εξωστρέφεια και επενδύσεις – προσφέρουν μεν υψηλά περιθώρια ανόδου, ωστόσο είναι ευάλωτες** (i) στην **εντεινόμενη αβεβαιότητα** του διεθνούς περιβάλλοντος, με ενδεχόμενες δυσμενείς εξελίξεις στα πολλαπλά μέτωπα γεωπολιτικής έντασης να δημιουργούν κινδύνους στις προοπτικές εξαγωγών, τουρισμού και επενδύσεων, και (ii) στις **προκλήσεις της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης** που κάνουν πιο επιτακτική την ανάγκη προσαρμογής των επιχειρήσεων στα νέα δεδομένα.

Επιταχύνει ξανά ο επιχειρηματικός τομέας ύστερα από ένα εννεάμηνο χαμηλών επιδόσεων

Θετική τάση της τάξης του 3% (σε αποπληθωρισμένους όρους) παρουσίασαν οι πωλήσεις του επιχειρηματικού τομέα στο 2^ο και 3^ο τρίμηνο του 2024, αφήνοντας πίσω τις χαμηλές επιδόσεις του προηγούμενου δωδεκαμήνου (Απρίλιος 2023-Μάρτιος 2024: +1,4%). Αξίζει να σημειωθεί ότι η βελτίωση αυτή δεν ήταν ομοιόμορφη μεταξύ των κλάδων, καθώς εντοπίζουμε τρεις διακριτές κατηγορίες στον επιχειρηματικό τομέα:

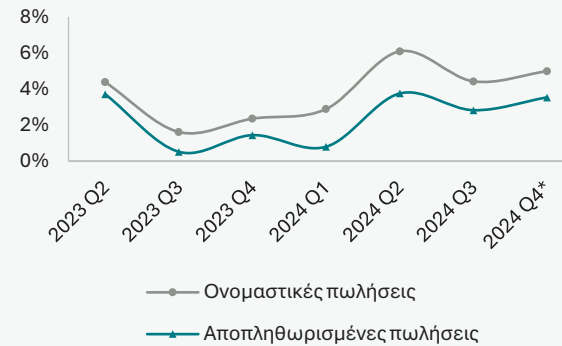
- Οι **διαμορφωτές της ανοδικής τάσης** (50% του τομέα) είναι σε μεγάλο βαθμό κλάδοι εξαρτώμενοι από τις εξαγωγές (βιομηχανία, μεταφορές και χονδρικό εμπόριο) που ωφελήθηκαν από την πρόσφατη ανάκαμψη των εξαγωγών και επανήλθαν σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης (+3,4% στο 2^ο και 3^ο τρίμηνο) ύστερα από δώδεκα μήνες χαμηλών επιδόσεων (-1,2% στο διάστημα Απρίλιος 2023-Μάρτιος 2024).
- Οι **σταθερά υγιείς πυλώνες είναι** (i) οι υποστηρικτικοί προς επενδύσεις και αναβάθμιση του επιχειρηματικού τομέα κλάδοι^[1] (υποδομές, υπηρεσίες) με μέση επίδοση της τάξης του 8% το τελευταίο 1½ έτος, καθώς και (ii) ο ευρύτερος κλάδος του τουρισμού ο οποίος, με αιχμή την περίοδο χαμηλής ζήτησης, καταγράφει επιδόσεις της τάξης του 5% το τελευταίο 1½ έτος.
- **Στον αντίποδα**, ο κλάδος λιανικού εμπορίου δέχεται συσταλτικές επιδράσεις της τάξης του -3% το τελευταίο 1½ έτος, λόγω της προσαρμογής των καταναλωτών στα νέα υψηλότερα επίπεδα τιμών. .

Καθώς αναμένουμε το 4^ο τρίμηνο να συνεχίζει τη δυναμική του 2^{ου} και 3^{ου} τριμήνου (συμβατό με τα πρώτα στοιχεία Οκτωβρίου), εκτιμούμε ότι το 2024 θα κλείσει με ετήσια άνοδο της τάξης του 2,8% σε αποπληθωρισμένους όρους.

Εξετάζοντας τις επιδόσεις αυτές, διαπιστώνουμε ότι εν μέσω μίας δύσκολης – γεωπολιτικής και οικονομικής – συγκυρίας, ο ελληνικός επιχειρηματικός τομέας συνεχίζει την **αργή αλλά σταθερή ενίσχυση του μεριδίου του στην ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία** (σε 1,05% το 2024 από 1,01% το 2022), με σημαντικά περιθώρια για την ανάκτηση της προ κρίσης θέσης (1,77% κ.μ.ο. την περίοδο 2001-2009). Αξιοσημείωτο είναι ότι η Ελλάδα κατέγραψε την 6η καλύτερη επίδοση στην Ε.Ε. σε επιχειρηματική δραστηριότητα το τρίτο τρίμηνο του 2024.

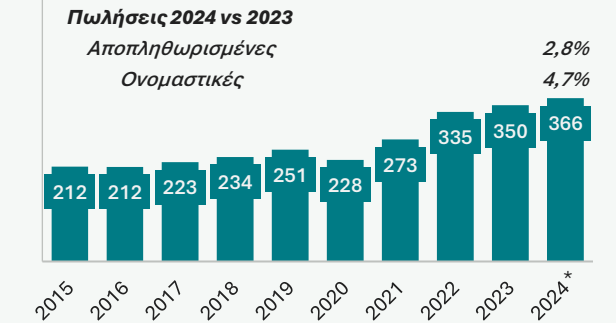
Τριμηνιαία επίδοση πωλήσεων επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή

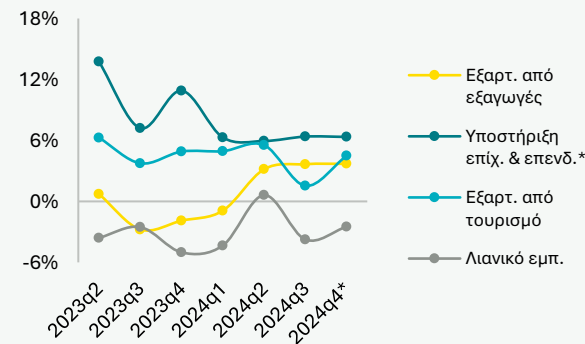
Ετήσια επίδοση πωλήσεων επιχειρηματικού τομέα

σε δις €

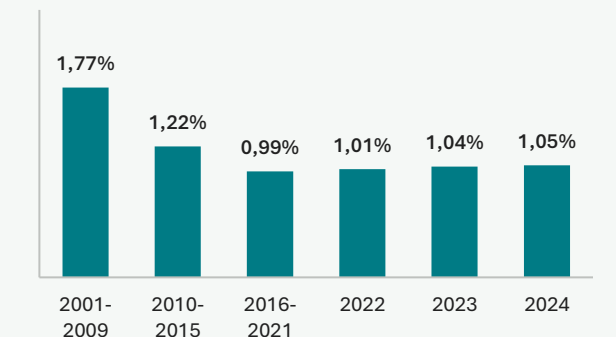
Τριμηνιαία εξέλιξη πωλήσεων επιμέρους κλάδων του επιχειρηματικού τομέα

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

Μερίδιο ελληνικού επιχειρηματικού τομέα στην ευρωπαϊκή οικονομία

σε όρους προστιθέμενης αξίας και σταθερές τιμές

[1] Εξαρτώμενοι από εξαγωγές: βιομηχανία, χονδρικό εμπόριο, οδικές μεταφορές & υποστηρικτικές αυτών δραστηριότητες.

[2] Υποστήριξη επιχειρήσεων & επενδύσεων: κατασκευές, IT & υπηρεσίες (σημ.: το 15% του τομέα αφορά υπηρεσίες προς καταναλωτές).

[3] Εξαρτώμενοι από τον τουρισμό: ξενοδοχεία, εστίαση, αεροπορικές & θαλάσσιες μεταφορές, τουριστικοί πράκτορες.

*Εκτίμηση

Πηγές: Eurostat, El.Stat., Eurostat| Επεξεργασία-Εκτιμήσεις: Εθνική Τράπεζα

Κλάδοι εξαρτώμενοι από τις εξαγωγές διαμορφώνουν την πρόσφατη ανοδική τάση

Εστιάζοντας την ανάλυση μας στις επιδόσεις του τελευταίου τριμήνου εμβαθύνοντας σε επίπεδο βασικών κλάδων, διαπιστώνουμε ότι **η πλειοψηφία των κλάδων κινήθηκε με θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης**.

Οι **κλάδοι IT και κατασκευών** εξακολουθούν να **ξεχωρίζουν ως οι πιο δυναμικοί πυλώνες** του επιχειρηματικού τομέα (+14% και +11% ετησίως σε αποπληθωρισμένους όρους), με βασικό στήριγμα την ισχυρή ζήτηση για επενδύσεις (εν μέρει μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης).

Όσον αφορά τους κλάδους που εξαρτώνται από τις εξαγωγές, τους οποίους χαρακτηρίσαμε ως **διαμορφωτές της ανοδικής τάσης** της τελευταίας περιόδου υποκινούμενους κυρίως από τις ανοδικές εξαγωγές αγαθών στο 3^ο τρίμηνο (+5%), αυτοί συνεισέφεραν 1,6 ποσοστιαίες μονάδες στην άνοδο του εταιρικού τομέα το 3^ο τρίμηνο (από -0,5 το 1^ο τρίμηνο, σε αποπληθωρισμένους όρους). Ειδικότερα:

- **βιομηχανία** και **μεταφορές** συνεισέφεραν 1 ποσοστιαία μονάδα (από -0,4 το 1^ο τρίμηνο), σημειώνοντας υγιή άνοδο της τάξης του 5-6% ετησίως, με τη βιομηχανία να ανακάμπτει από μια μακρά περίοδο αδύναμων επιδόσεων (-2,2% ετησίως το 1^ο τρίμηνο και -0,6% το 2023).
- **το χονδρικό εμπόριο**^[1] κινήθηκε επίσης ανοδικά, αν και με χαμηλότερο ρυθμό της τάξης του 2% ετησίως, συνεισφέροντας 0,6 ποσοστιαίες μονάδες στην άνοδο του τομέα το 3^ο τρίμηνο (από -0,1 το 1^ο τρίμηνο).

ΕΥΡΕΙΣ ΚΛΑΔΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

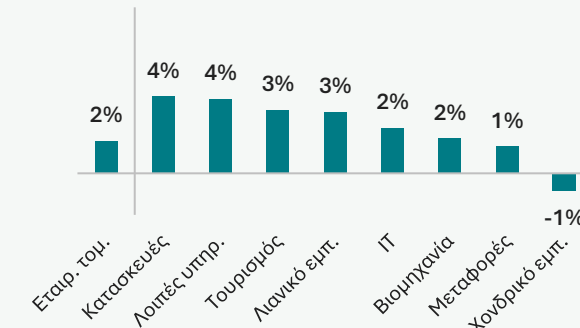
Πωλήσεις κλάδων

ετήσια επίδοση 3^οu τριμήνου 2024

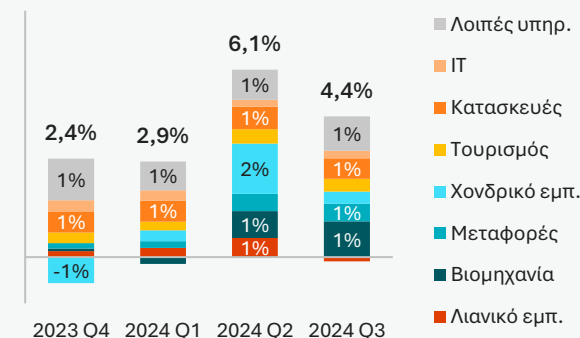
Πορεία τιμών κλάδων

ετήσια επίδοση 3^οu τριμήνου 2024

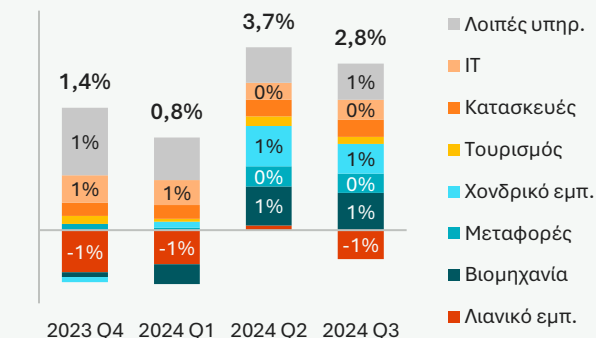
Συνεισφορά κλάδων στη μεταβολή των ονομαστικών πωλήσεων

ετήσια επίδοση 3^οu τριμήνου 2024

Συνεισφορά κλάδων στη μεταβολή των αποπληθωρισμένων πωλήσεων

ετήσια επίδοση 3^οu τριμήνου 2024

[1] Στο χονδρικό εμπόριο σε αυτό το σημείο της ανάλυσης συμπεριλαμβάνεται και το εμπόριο αυτοκινήτων.

[2] Η πτωτική πορεία των τιμών στον κλάδο χονδρικού εμπορίου οφείλεται στην πτώση κατά 11% στην τιμή του πετρελαίου (τύπου Brent).

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Σταθερά υγιείς πυλώνες τα clusters που σχετίζονται με την αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας

Εμβαθύνοντας την ανάλυση επιδόσεων του 3^{ου} τριμήνου σε επιμέρους κλάδους, εμφανής είναι η **υπεροχή των κλάδων που αναγνωρίστηκαν ως σταθερά υγιείς πυλώνες** του επιχειρηματικού τομέα, με έντονη παρουσία των clusters που συνδέονται με τον εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας.

Πιο αναλυτικά, ξεχωρίζουν (σε αποπληθωρισμένους όρους):

- Οι κλάδοι πληροφορικής και υπηρεσιών πληροφορίας που συνδέονται με στον ψηφιακό εκσυγχρονισμό του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα (+19% και 7% αντίστοιχα).
- Οι κλάδοι που συμβάλλουν στην ποιοτική αναβάθμιση του επιχειρηματικού τομέα, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες (+15%), δικηγορικές & λογιστικές υπηρεσίες (+6%) και υπηρεσίες απασχόλησης (+20%).
- Οι κατασκευές με κύριο οδηγό τα κτίρια (+16%), που συμπαρασύρουν και τους συνεργαζόμενους κλάδους βιομηχανίας και υπηρεσιών όπως ενδεικτικά ηλεκτρολογικός εξοπλισμός (+30%), ορυκτά (+8%), μεταλλικά προϊόντα (+6%) και υπηρεσίες real estate (+6%).
- Ο τουρισμός, όπου εκτός από τα ξενοδοχεία (αύξηση της τάξης του 4%), θετικές επιδόσεις κατέγραψαν και συναφείς δραστηριότητες όπως οι υπηρεσίες ενοικίασης και τα τουριστικά πρακτορεία (+5% και +4% αντίστοιχα), πορεία συμβατή με τις αυξημένες αφίξεις τουριστών την περίοδο υψηλής ζήτησης (της τάξης του 6% το 3^ο τρίμηνο).

Μεγάλοι κλάδοι

ετήσια επίδοση 3^{ου} τριμήνου 2024

Μικροί κλάδοι

ετήσια επίδοση 3^{ου} τριμήνου 2024

■ Αποπληθωρισμένες πωλήσεις ■ Ονομαστικές πωλήσεις

■ Αποπληθωρισμένες πωλήσεις ■ Ονομαστικές πωλήσεις

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

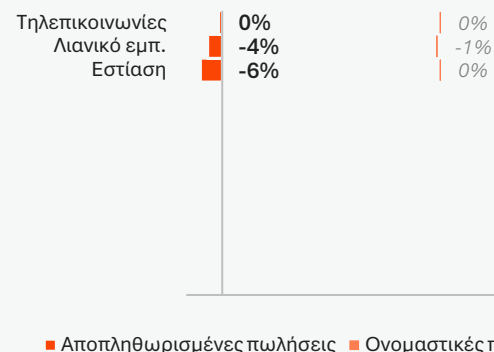
Λιανικό εμπόριο και εστίαση υπό την πίεση των νέων υψηλών τιμών

Περνώντας στους κλάδους οι οποίοι στο 3^ο τρίμηνο κατέγραψαν αρνητικές επιδόσεις, το ενδιαφέρον στρέφεται κυρίως στους κλάδους με σημαντική συνεισφορά στον επιχειρηματικό τομέα, δηλαδή την εστίαση και το λιανικό εμπόριο. Ειδικότερα:

- Ο **κλάδος εστίασης** σημείωσε έντονη πτώση -6% ετησίως (σε αποπληθωρισμένους όρους), με την πίεση να πηγάζει σε μεγάλο βαθμό από την προσπάθεια των καταναλωτών να προσαρμοστούν στα νέα επίπεδα τιμών, μετά από ένα διάστημα έντονου πληθωρισμού.
- Το **λιανικό εμπόριο** κινήθηκε επίσης πτωτικά (-4% σε αποπληθωρισμένους όρους) για 7^ο τρίμηνο την τελευταία διετία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εικόνα δεν είναι ομοιογενής σε όλο το λιανικό εμπόριο, με την πίεση να συνδέεται κυρίως με την ελαστικότητα ζήτησης (δηλαδή την ευκολία με την οποία οι καταναλωτές υποκαθιστούν, αποφεύγουν ή καθυστερούν την αγορά συγκεκριμένων προϊόντων). Ειδικότερα, φαρμακεία και super-markets καταγράφουν θετικές επιδόσεις (+7% και +4% αντίστοιχα) καθώς τα προϊόντα τους καλύπτουν βασικές ανάγκες. Αντίθετα, η πίεση στα εισοδήματα των καταναλωτών έπληξε σημαντικά τις πωλήσεις σε πολυκαταστήματα, εξειδικευμένα καταστήματα τροφίμων και πωλήσεις διαρκών αγαθών (-19%, -12% και -11% αντίστοιχα), καθώς συνδέονται σε μεγαλύτερο βαθμό με αγαθά «πολυτελείας».

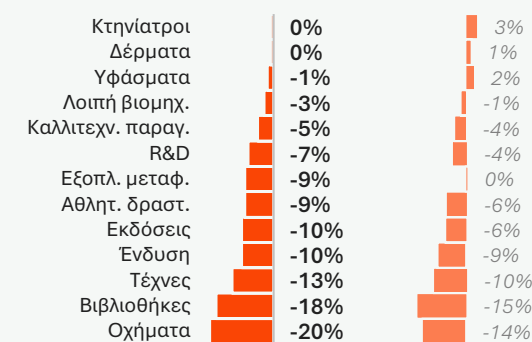
Μεγάλοι κλάδοι

ετήσια επίδοση 3^{ου} τριμήνου 2024

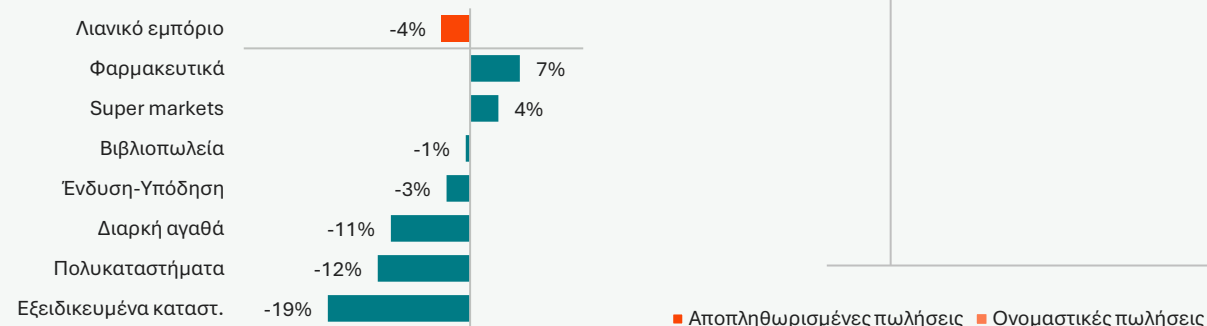
Μικροί κλάδοι

ετήσια επίδοση 3^{ου} τριμήνου 2024

Υποκλάδοι λιανικού εμπορίου

ετήσια επίδοση 3^{ου} τριμήνου 2024

* Κλάδοι των οποίων η επίδοση του 1^{ου} τριμήνου διαμορφώθηκε κυρίως εξαιτίας της ισχυρής αρνητικής επίδρασης βάσης σύγκρισης, αλλά διαθέτουν θετική ή ουδέτερη πραγματική δυναμική πωλήσεων.

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Θετικές προοπτικές για το 2025, υπό την αίρεση των διεθνών εξελίξεων

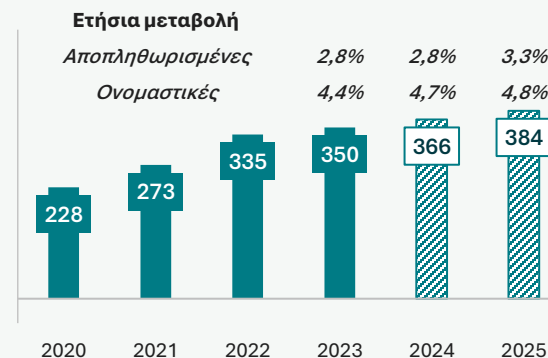
Κοιτάζοντας μπροστά, εκτιμούμε ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν τα εχέγγυα να επιτύχουν υγιείς επιδόσεις το 2025, καθώς ενισχύεται η δυναμική των κλάδων που στήριξαν την οικονομία το προηγούμενο έτος, ενώ οι δραστηριότητες υπό πίεση αναμένεται να σταθεροποιηθούν σε πιο υγιή επίπεδα ισορροπίας. Ειδικότερα, αναμένουμε:

- **Κλάδοι εξαρτώμενοι από τις εξαγωγές**^[1] (βιομηχανία, μεταφορές και εν πολλοίς χονδρικό εμπόριο, δείτε γράφημα «Εξαγωγές & Χονδρικό εμπόριο»), αναμένεται να συνεχίσουν την ανοδική τάση που ανέπτυξαν με την ανάκαμψη των εξαγωγών, σε πείσμα της διεθνούς συγκυρίας.
- Οι υγιείς πυλώνες που στηρίζουν **την αναβάθμιση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων**^[2] (π.χ. IT, κατασκευές) αναμένεται να ενισχυθούν περαιτέρω αξιοποιώντας τη ζήτηση για αναβάθμιση υπηρεσιών (και κίνητρα Ταμείου Ανάκαμψης).
- Αντίστοιχα, οι **σχετικές με τον τουρισμό δραστηριότητες**^[3] μπορούν να διατηρήσουν τη δυναμική τους, με αξιοποίηση τοπικών ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων ώστε να προσαρμοστούν σε **νέες τάσεις διεθνούς τουρισμού**.
- **Το λιανικό εμπόριο** εκτιμάται ότι θα πετύχει τη μετάβαση από πτωτικές επιδόσεις στη σταθεροποίηση (σε αποπληθωρισμένους όρους), καθώς το 2025 αναμένεται να ολοκληρωθεί εν πολλοίς η αφομοίωση των νέων επιπέδων τιμών από τους καταναλωτές.

Υπό αυτές τις συνθήκες, εκτιμάμε **ετήσια άνοδο πωλήσεων της τάξης του 3% για το 2025** (σε αποπληθωρισμένους όρους), με την επιφύλαξη i) της **αβεβαιότητας στο διεθνές περιβάλλον** (γεωπολιτική αστάθεια, εμπορικοί δασμοί, οικονομική πίεση σε βασικούς εμπορικούς εταίρους) και ii) των προκλήσεων που επιφέρει η ψηφιακή και πράσινη μετάβαση στην **ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων** (καλώντας για έγκαιρη προσαρμογή σε νέα δεδομένα).

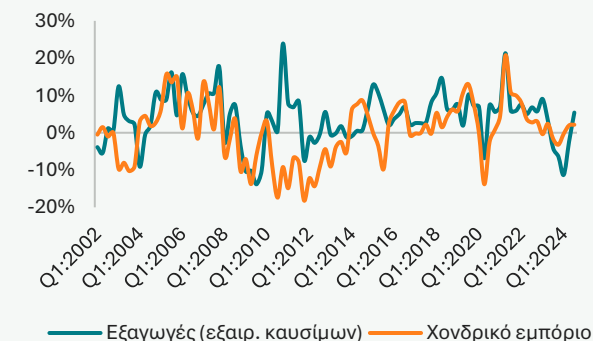
Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα

ποσά σε δις €

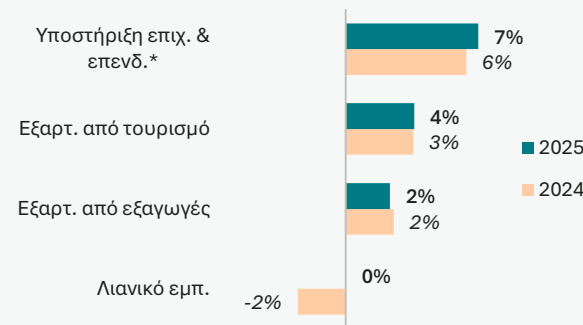
Εξαγωγές & Χονδρικό εμπόριο

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

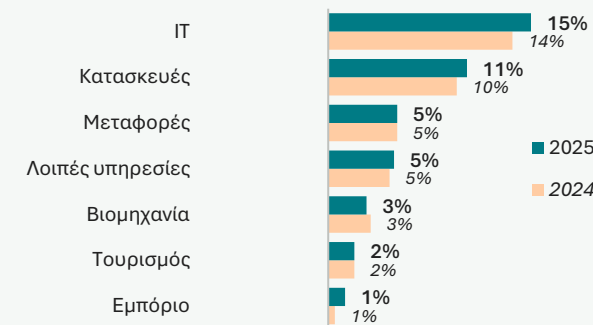
Πωλήσεις διακριτών κατηγοριών 2025

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

Πωλήσεις επιχειρηματικού τομέα 2024/25

ετήσια μεταβολή σε αποπληθωρισμένους όρους

[1] Εξαρτώμενοι από εξαγωγές: βιομηχανία, χονδρικό εμπόριο, οδικές μεταφορές & υποστηρικτικές αυτών δραστηριότητες.

[2] Υποστήριξη επιχειρήσεων & επενδύσεων: κατασκευές, IT & υπηρεσίες (σημ.: το 15% του τομέα αφορά υπηρεσίες προς καταναλωτές).

[3] Εξαρτώμενοι από τον τουρισμό: ξενοδοχεία, εστίαση, αεροπορικές & θαλάσσιες μεταφορές, τουριστικοί πράκτορες.

* Μέση τιμή σε εύρος της τάξης του +3,0% έως +3,5% σε αποπληθωρισμένους όρους

Πηγές: Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία-Εκτιμήσεις: Εθνική Τράπεζα

Σκοπός της σειράς των τακτικών μελετών για τις Πωλήσεις είναι η σταθερή παρακολούθηση i) των επιδόσεων των κλάδων της ελληνικής οικονομίας, τόσο σε ονομαστικούς όσο και σε αποπληθωρισμένους όρους, ii) της σχετικής τους θέσης στην ΕΕ καθώς και iii) το βαθμό υλοποίησης του δυναμικού τους.

Η ανάλυση στηρίζεται σε επεξεργασία δεδομένων κύκλου εργασιών ελληνικών επιχειρήσεων (πηγή: Ελ.Στατ.) υψηλής συχνότητας (τριμηνιαία βάση για σύνολο επιχειρήσεων και μηνιαία βάση για επιχειρήσεις με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων). Εξαιρώντας μη-επιχειρηματικές δραστηριότητες (πρωτογενής παραγωγή, ενέργεια, χρηματοοικονομικές και δημόσιες υπηρεσίες), ο οριζόμενος τομέας διαχωρίζεται βάσει κωδικοποίησης NACE σε:

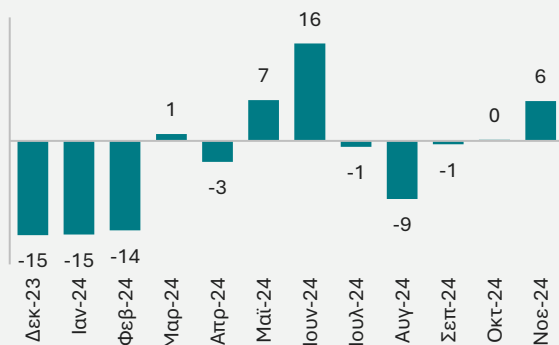
- 7 ευρείς κλάδους: Βιομηχανία (υψηλής τεχνολογίας και λοιπή), Κατασκευές, Τουρισμός, Μεταφορές, ICT, Λοιπές υπηρεσίες και Εμπόριο (χονδρικό και λιανικό).
- 61 αναλυτικούς τομείς δραστηριότητας βάσει ταξινόμησης διψήφιας NACE 2

Για το σύνολο των παραπάνω δεδομένων γίνεται εκτίμηση των αποπληθωρισμένων πωλήσεων με χρήση διαφορετικού δείκτη αποπληθωρισμού για κάθε κλάδο, καθώς λαμβάνεται υπόψη κατά περίπτωση και ύστερα από αξιολόγηση η πορεία του όγκου δραστηριότητας ή/και η πορεία του δείκτη τιμών παραγωγού. Σημειώνεται ότι διενεργούνται σταυροειδείς έλεγχοι για την ομαλοποίηση ακραίων γεγονότων που μπορεί να συνδέονται με συγκεκριμένη/ες επιχείρηση/εις, με σκοπό η πορεία να είναι όσο γίνεται χαρακτηριστική των ευρύτερων κλαδικών τάσεων.

Όσον αφορά τις εκτιμήσεις μελλοντικών πωλήσεων, αξιοποιούμε ένα συνδυασμό (i) μεσοπρόθεσμων εκτιμήσεων της δυναμικής και των περιθωρίων ανάπτυξης των κλάδων (λαμβάνοντας υπόψιν τόσο δομικά χαρακτηριστικά όπως clusters όσο και συγκυριακές δυνάμεις όπως το Ταμείο Ανάκαμψης) και (ii) μακροοικονομικών συνθηκών του ευρύτερου περιβάλλοντος (όπως δυναμική επενδύσεων, εξαγωγών και πληθωρισμού).

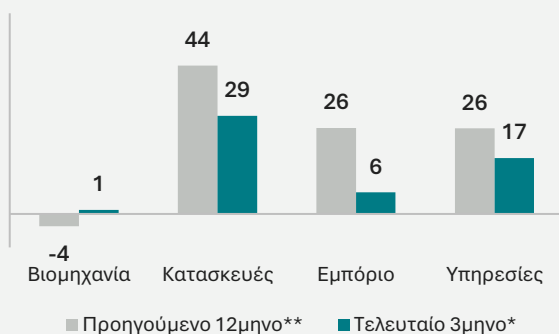
Εξαγωγικές παραγγελίες βιομηχανίας

απόκλιση από το μακροπρόθεσμο^[1] μέσο όρο

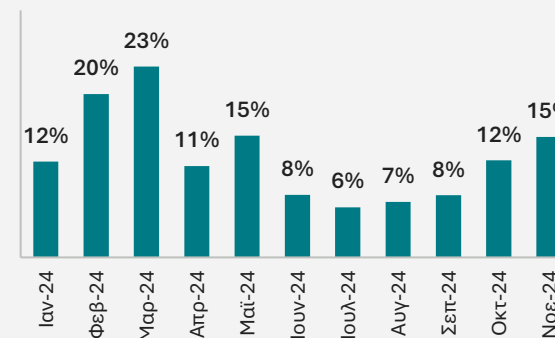
Μελλοντικές τιμές

απόκλιση από το μακροπρόθεσμο^[1] μέσο όρο

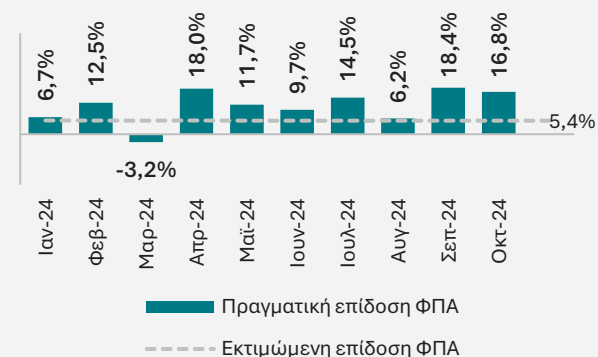
Εισερχόμενη αεροπορική κίνηση

ετήσια μεταβολή

Εισπραττόμενος ΦΠΑ

Αφορά προϊόντα και υπηρεσίες, εξαιρουμένων των προϊόντων πετρελαίου και καπνού

[1] Ο μακροπρόθεσμος μέσος όρος έχει υπολογισθεί βάσει των επιδόσεων της προηγούμενης 20ετίας για τους μήνες που συμμετέχουν στις επιμέρους περιόδους.

* Ως τελευταίο τρίμηνο ορίζεται η περίοδος Σεπτέμβριος-Νοέμβριος 2024

** Η επίδοση του Ιουνίου αποτελεί εκτίμηση βάσει της επίδοσης των αεροδρομίων Ελευθέριος Βενιζέλος και Frarort τα οποία καλύπτουν περισσότερο από το 80% του συνόλου για τον Ιούνιο, διορθωμένη για τη μέση απόκλιση του συνόλου.

Πηγή: European Commission, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, ΥΠΑ | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

+30 210 334 1549

fvoumv@nbg.gr

Αθανασία Κουτούζου

Head of Business Analysis

+30 210 334 1528

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Κ. Σακκάς

Economist

+30 210 334 1547

sakkas.georgios@nbg.gr

Θεόδωρος Γιούρας

Economist

+30 210 334 1457

giouras.theo@nbg.gr

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Αιόλου 86, Αθήνα 105 51

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύομένου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

**ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

